

Kuukausiraportti - tammikuu 2023

2146/00.01.03.00/2023

Aluehallitus 02.03.2023 § 33

Lisätiedot	Talusojohtaja Ismo Rouvinen ismo.rouvinen@siunsote.fi Puh. 013 330 4506
Päätösehdotus	Hyvinvointialuejohtaja Leivonen Kirsi: Aluehallitus merkitsee kuukausiraportin tammikuulta tiedokseen.
Päätös	Esittelijä täydensi ehdotustaan seuraavasti: <ul style="list-style-type: none">• seuraavaan aluehallituksen kokoukseen laaditaan raportti, mihin toimenpiteisiin on ryhdytty talousarviossa pysymiseksi• seuraavaan kokoukseen tuodaan esitys taloustyöryhmän perustamisesta• tähän asiaan liitetään liite, jossa esitetään laskelmat eri skenaarioista koskien vuoden 2023 talousarvion toteumaennustetta. Täydennetty päätösehdotus hyväksyttiin. Merkittiin pöytäkirjaan, että Timo Elo saapui kokoukseen klo 11.32 tämän asian käsittelyn aikana.
Selostus	Aluehallituksen hyväksymän talousarvion täytäntöönpano-ohjeen mukaisesti toiminnan ja talouden toteutumista käsitellään kuukausittain raportointijohdoryhmässä sekä aluehallituksessa. Lisäksi taloudesta ja sitovien tavoitteiden toteutumisesta raportoidaan osavuosikatsauksilla aluevaltuustolle, aluehallitukselle ja tarkastuslautakunnalle. Osavuosikatsauksia tehdään kolme kertaa vuodessa; tammi-maaliskuun, tammi-kesäkuun ja tammi-syyskuun tiedoilla. Neljäs eli viimeinen raportti on tilinpäätös, joka kattaa koko vuoden seurannan. Talouden toteutumista on arvioitava kokonaisuutena ja aluehallitukselle laaditaan tulosenuste sekä katsaus strategisten mittareiden ja talouden tavoiteohjelman toteumasta kuukausiraportoinnin yhteydessä. Mikäli talousarvio uhkaa ylittyä, on ryhdyttävä toimenpiteisiin talousarviossa pysymiseksi. Toimialuejohtajat vastaavat johtamiensa alueiden talousarvioseurannan toteuttamisesta ja vastuutuksesta yhteisesti sovitun kuukausirytmityksen mukaisesti. Hyvinvointialueen strategiset mittarit on johdettu seitsemästä strategisesta tavoitteesta. Strategiset tavoitteet ovat samat kaikille toimialueille. Koska kaikkien strategisten tavoitteiden mittarit eivät sovellu sellaisinaan jokaiselle toimialueelle, toimialueet johtavat omat mitattavat

tavoitteensa hyvinvointialueen mittaristosta. Kuluvalle vuodelle strategisten mittareiden toteuttamista on automatisoitu ja visualisointia uudistettu. Tämä valmistelu ei ole vielä täysin valmis.

Mittaristosta hyte-kerroin, tyhy-kyselyn johtamisen mittari sekä tulevaisuuteen katsovan päätöksenteon arviointi tehdään vain kerran vuodessa tilinpäätöksen yhteydessä. Muita mittareita seurataan kuukausittain osana kuukausiraporttia.

Tavoitteenamme on, että monikanavainen palveluverkkomme vastaa väestön palvelutarvetta. Tämän mittarin osalta tavoitteena on, että palveluverkkosuunnitelman päivittäminen on valmis kesäkuun 2023 loppuun mennessä. Tammikuussa vastuuvalmistelijan arvio palveluverkkosuunnitelman valmiusasteesta on 17 %.

Tavoitteenamme on, että palvelujen saatavuus, saavutettavuus ja oikea-aikaisuus paranevat vuoden 2023 aikana, joita seurataan palveluja tuottavien toimialueiden määrittämällä mittareilla. Tämän tavoitteen mittarin automatisointi on vielä raportointihetkellä kesken, joten mittarin tavoitearvo on saatavilla seuraavaan kuukausiraporttiin.

Henkilöstöön liittyvistä tavoitteissa pyrimme henkilöstön pitovoiman kasvattamiseen edellisvuodesta sekä työkykyisten päivien lisäämiseen. Henkilöstöön liittyvien tietojen valmistelua on alkuvuoden aikana vaikeuttanut henkilöstötietojärjestelmän uudistaminen, missä sekä palvelukeskus että ohjelmistotoimittaja eivät ole onnistuneet. Tammikuun tietojen perusteella näyttää, että vakituisen henkilöstön pitovoima olisi lisääntymässä. Myös työkykyisten päivien määrä olisi tavoitteen mukaisesti lisääntymässä, koska sairauspoissaolot näyttäisivät vähentyneen 16 % edellisestä vuodesta.

Tavoitteenamme on, että toimintamme on tuloksellista, laadukasta ja kustannusvaikuttavaa. Hyvinvointialueen rahoitusmallissa vuosikate on tunnusluku, jonka perusteella tulevien vuosien lainanottovaltuudet määritellään. Ensimmäisen toimintavuotemme tavoitteena on, että vuosikate on vähintään poistojen suuruinen, joka tarkoittaa 14,4 milj. euron tasoa. Rahoituslakiin suunnitellut muutokset mahdollistavat vuosikatetavoitteen määrittämisen uudelleen, jossa on tärkeää huomioida myös kuluvan vuoden talouskehitys. Tällä hetkellä tiedossa olevien talousmuutoksien perusteella näyttää siltä, että vuosikatetavoite ei ole toteutumassa.

Tulosennusteen laatiminen tammikuun toteumatietojen perusteella ei ole vielä mahdollista järjestelmäteknisistä syistä. Tammikuun tulosennuste on laadittu tiedossa olevien talousarviomuutosten perusteella. Toimintatuottojen osalta tällä hetkellä tiedetään, että VM:n tammikuun alussa julkaisema lopullinen rahoituslaskelma pienentää talousarviossa olevaa valtionrahoitusta 0,9 milj. euroa. Valtio on parhaillaan valmistelemassa 350 milj. euron hyvinvointialueiden lisärahoituksen kohdentamisperiaatteita. Tämän valtionavustuksena maksettavan osuuden suuruus pitäisi varmistua maaliskuussa. Siun soten osuudeksi tästä on arvioitu 2 prosenttia, mikä toteutuessaan tarkoittaisi 7 milj. euron

tulojen lisääntymistä. Maaliskuussa summan varmistumisen myötä pitäisi selvittää myös valtionavustuksen käyttötarkoitus. Tulopuolelle on tulossa lisäksi ylimääräinen kertaerä kuntien 2022 tilinpäätöstietojen perusteella. Lainanottovaltuuslaskelmissa kertaerän suuruudeksi on arvioitu 20,9 milj. euroa, jonka perusteella on laadittu muutettu talousarviosarake taulukkoon 2. Tämän hetken tietojen mukaan ensimmäiset arviot kertaerän suuruudesta ovat tiedossa maaliskuun aikana.

Vuoden 2022 toimintakulujen talousarviota suurempi kulukehitys merkitsee erittäin suuria haasteita kuluvan vuoden talousarvion toteutumiselle. Toimintakuluihin on jäämässä vain noin 17 milj. euron kasvuvara, mikä ei periaatteessa mahdollista edes täysimääräisesti palkkojen korotusten vaatimaa kulukehitystä. Suurin yksittäinen haaste tulee olemaan palvelujen ostoissa, joissa talousarvio on noin 40 milj. euroa pienempi kuin vuoden 2022 toteuma. Lisäksi yksityisten palvelutuottajien hoiva-asumiseen liittyvien hintojen korotusten arvioidaan olevan kustannusvaikutuksiltaan vähintään 17 milj. euron luokkaa. Henkilöstökuluihin on tulossa ylimääräistä kasvupainetta useita miljoonia euroja vientialojen palkankorotusten seurauksena, koska hyvinvointialueiden työntekijöiden palkkaratkaisu oli osittain kytketty vientialojen palkkaratkaisuun.

Henkilöstön saatavuus on tällä hetkellä organisaation suurin haaste. Palvelujen tuottaminen omana toimintana olisi huomattavasti kustannustehokkaampaa kuin ostopalvelujen avulla. Samalla lainsäädännön reunaehdot huomioiden myös palvelujen tuottamisessa on siirryttävä hyödyntämään digitalisaatiota. Tätä kehitystä tukemaan valmistellaan parhaillaan palveluverkon uudistamissuunnitelmia palvelutarve edellä.

Kun tiedossa olevat arviot sekä tulo- että menupuolen merkittävimmistä tekijöistä huomioidaan, niin hyvinvointialueen kuluva vuosi on muodostumassa alijäämäiseksi parhaillaan toteutuksessa olevasta talouden tavoiteohjelmasta huolimatta. Rahoituslain muutoksen myötä maksettavan ylimääräisen kertaerän on lainanottovaltuuslaskelmien mukaan arvioitu kääntävän kuluvan vuoden talousarvion noin 9 milj. euroa ylijäämäiseksi. Tällä hetkellä näyttää, että kuluva vuosi olisi matalimman talousskenaarion mukaan päätymässä reilut 6 milj. euroa alijäämäiseksi, jolloin vuosikate olisi vielä positiivinen. Jos toimintakuluissa varsinkin palvelujen ostojen kehitykseen ei löydetä talouden tavoiteohjelman lisäksi merkittäviä kehityssuuntaa muuttavia toimenpiteitä, niin kuluvan vuoden alijäämä tulee kasvamaan keskimääräisten tai korkeimman talousskenaarioiden mukaan kymmeniä miljoonia. Tämä tarkoittaa, että kuluvan vuoden aikana on väistämättä löydettävä uusia entistä tehokkaampia toimintatapoja.

Talouden tavoiteohjelman avulla etsitään keinoja talousarviossa pysymiseksi. Kuluvan vuoden tavoiteohjelman koko on 26 milj. euroa. Toimialueet ovat valmistelleet toimenpiteitä TA23-kirjassa päätettyjen toimialuekohtaisten euromääräisten tavoitteiden mukaisesti. Helmikuun puolivälissä tehdyn koosteen perusteella kaksi kolmasosaa 26 milj. euron tavoitteesta on joko toteutunut tai toteutumassa toimialuejohtajien arvion

mukaisesti. Vastaavasti yksi kolmasosa tavoitteista on vielä valmistelussa tai aloittamatta. Aloittamatta olevista tavoitteista valtaosa liittyy palveluverkon valmisteluun, jonka määrä valmistua kesäkuun aikana. Toimialueet on veloitettu etsimään lisäkohteita, jos joku suunniteltu toimenpide ei ole toteutumassa täysimääräisesti. Talouden tavoiteohjelman toteutuminen vähintään tavoitteen mukaisesti on välttämätöntä kuluvan vuoden talouden hallinnan näkökulmasta.

Hyvinvointialueen strategiset aluevaltuustoon nähden sitovat tavoitteet ja niiden mittarit sekä tuloslaskelma ja talouden tavoiteohjelman toteutumisarvio ovat asian liitteinä.